

Unge og erhvervsuddannelsessystemet - set fra udkanten

Karin Topsø Larsen
Ph.d. studerende
Local and Regional Development
Institut for Planlægning
Aalborg Universitet

Introduktion til mig og til opgaven

- Bor på Bornholm tilknyttet Center for Regional- og Turismeforskning
- Er gået i gang med et ph.d. studie ved AAU. Studiet er støttet af Region Nordjylland, AAU, Center for Regional- og Turismeforskning samt Bornholms Regionskommune.
- Gennem mit tidligere arbejde ved Bornholms Akademi blev jeg særligt opmærksom på udfordringerne ved at udbyde erhvervsuddannelser i yderområder (volumen og praktikpladser)
- Overordnet spørgsmål: som beboer i et yderområde er jeg både personligt og forskningsmæssigt interesseret i at studere hvem der skal bo og arbejde i de danske yderområder i fremtiden?

Problemstillinger

- Erhvervsuddannede udgør en væsentlig andel af den uddannede arbejdskraft i danske yderområder i dag
- Færre og færre unge vælger en erhvervsuddannelse (19/ 74 %) og frafaldsprocenten er høj (I 2009 i gennemsnit 46 %!)
- Kombination af aldring blandt de faglærte, unges fraflytning samt valg af andre uddannelser forventes, trods nedgang i antallet af arbejdspladser, at føre til manglen på faglært/ kvalificeret arbejdskraft i danske yderområder i en nær fremtid

Forskningsspørgsmål

Erhvervsuddannelserne og deres indhold er blevet offentligt debatteret i 10 år, men der har ikke været fokus på erhvervsuddannelsessystemets geografiske spredning og relationen mellem de unge, deres uddannelsesønsker, praktikpladsgeografi og de unges stedstilknytning.

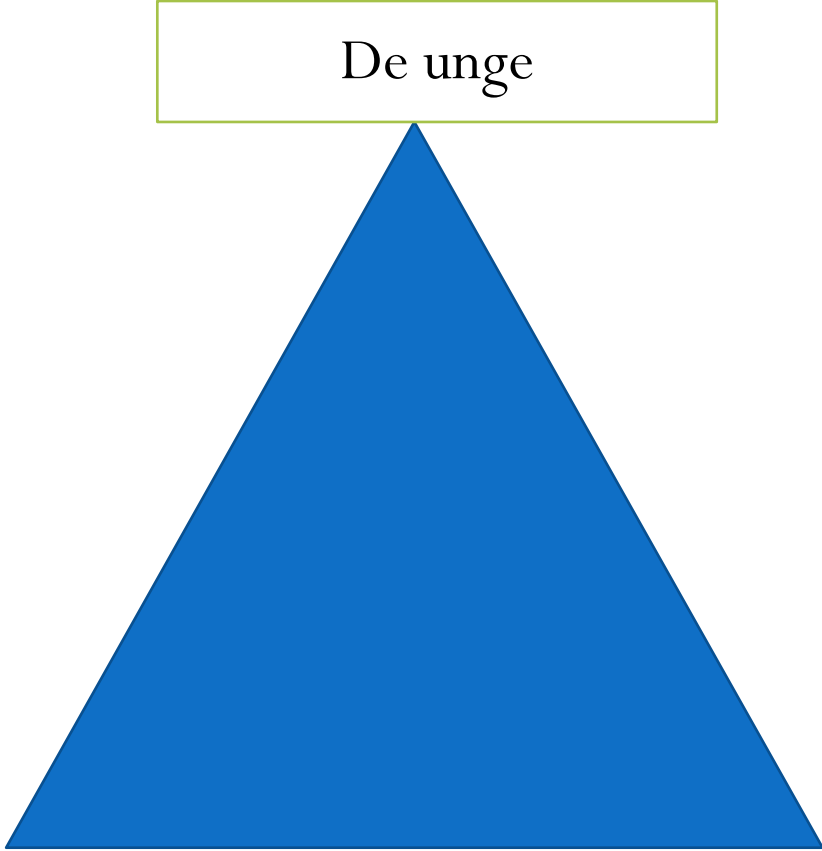
- Hvilken betydning har det geografiske udbudsmønster i erhvervsuddannelsessystemet for unge fra de danske udkantsområder og deres valg af uddannelse, forestillinger om arbejdsliv samt bosætningsplaner?

Planlagte undersøgelsesmetoder

- Kortlægning af det geografiske udbudsmønster i det danske erhvervsuddannelsessystem med fokus på udvalgte yderområder
- Register-data baseret forløbsanalyse af de unges veje gennem erhvervsuddannelsessystemet samt deres flyttemønstre
- Interviewundersøgelse blandt unge fra danske yderområder om deres tilknytning til sted, fællesskaber, uddannelsesvalg og forestillinger om arbejdsliv og bopælspræferencer.
- Jammerbugt, Thisted, Frederikshavn og Bornholm

Hvad er uddannelsesgeografi?

De unge

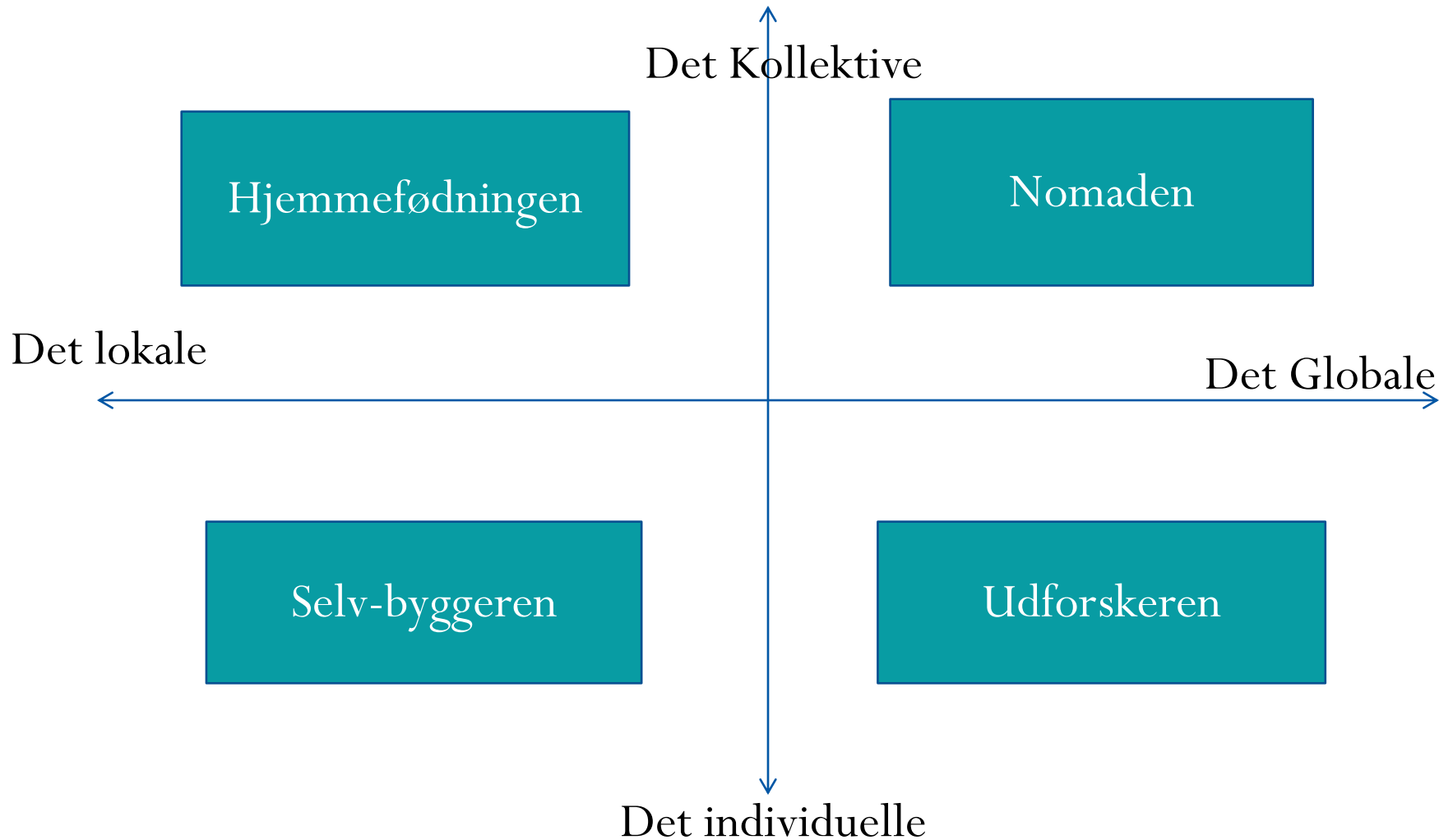

- Corbett
- Taylor

Uddannelsessystemet

Lokaliteten
Stedshierarkier

”Udkantsunge” Beck & Ebbensgaard

Hvad er erhvervsuddannelsessystemet?

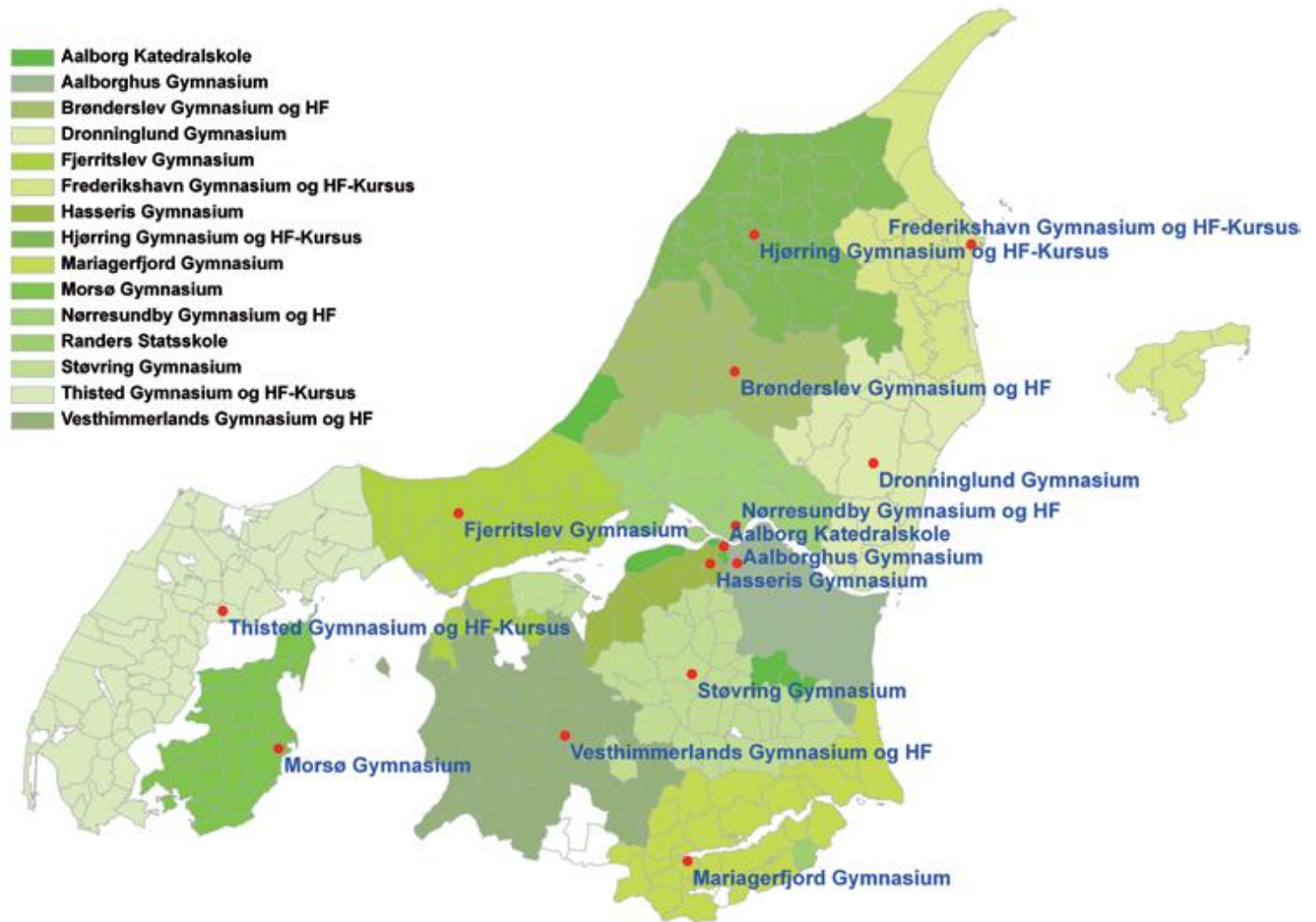
- Der er i alt over 110 forskellige erhvervsuddannelser
- Der er i alt 12 indgange (grundforløb)
- Det er vekseluddannelser – skole + praktik
- Hver uddannelse har sin faglighed og sin historik, som påvirker det nuværende udbud, inklusiv geografisk.
- Der har manglet et overblik over sammenhæng mellem brancher og praktikpladser (udbud) og elevernes efterspørgsel. Tænketaenken DEA undersøger dette.
- Kort om min igangværende analyse

Tekniske EUD i Region Nordjylland

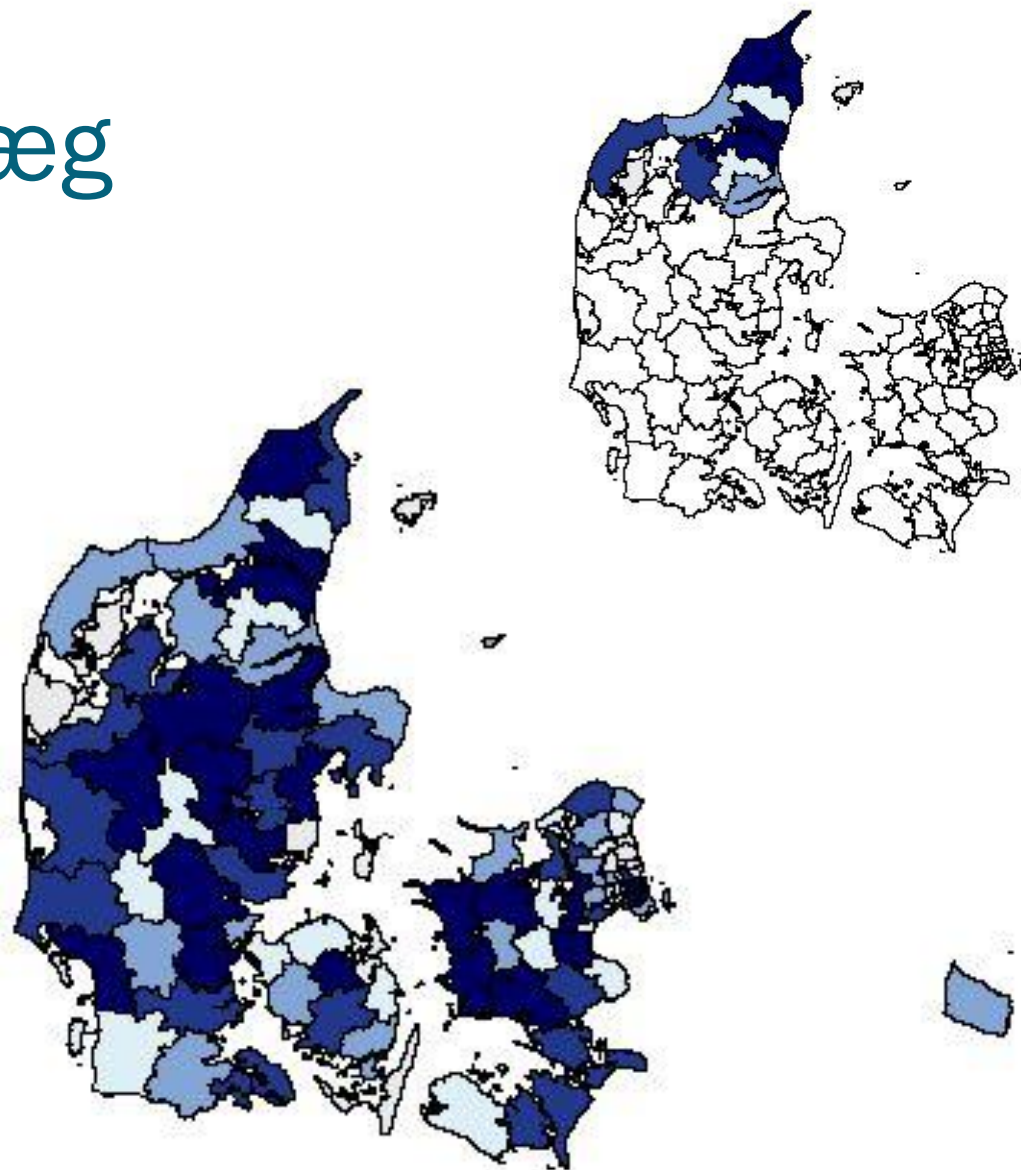
Adgang til stx i RN

Mine eksempler/ cases

- Indgang: Dyr, planter & natur
  - Hovedforløb: Landbrugsuddannelsen
- Indgang: Bygge og Anlæg
  - Hovedforløb: Byggefagenes Træuddannelse (tømrer)
- Indgang: Produktion og udvikling
  - Hovedforløb: Smedeuddannelser
- Indgang: Sundhed, omsorg og pædagogik
  - Hovedforløb: social- og sundhedsuddannelsen

Bygge og anlæg

Beskæftigede (bopæl) område, branche (DB07),
uddannelse tid

tid: 2012

branche (DB07): F Bygge og anlæg

uddannelse: 35 ERHVERVSUDDANNELSER

	31 -	435	(19)
	447 -	787	(20)
	791 -	930	(20)
	959 -	1 251	(20)
	1 291 -	4 839	(19)

Datakilde: Danmarks Statistikbank

Kortdata : © Geodatastyrelsen (G.5-00)

Landbrugsuddannelserne

Bopæl	Elever	Skoler	Praktikpladser Postnummer
Jammerbugt	35 elever p.t.	Lundbæk/Nibe (46 %) Aalborg (29 %) Øvrige RM	Fjerritslev (29 %) Aabybro (23 %) Brovst (23 %)
Frederikshavn	32 elever	Lundbæk/Nibe (59 %) Aalborg (16 %) Øvrige RM (22 %) Øvrige RSD (3 %)	Dybvad Sæby Frederikshavn
Thisted	46 elever	Morsø (33 %) Lundbæk (20 %) Aalborg (2 %) Øvrige RM (41 %, fordelt på 6 skoler) Øvrige RSD (2 %)	Thisted Hurup Bedsted

EUD – spændinger og den danske model

AMU-ificering
Markedsstyret
UK, USA, Japan

Gymnasieficering
Statsstyret
Frankrig, Sverige

Den danske model
Vekselluddannelser
Det faglige selvstyre
DK, Tyskland, (Svejts)

Perspektiver

- Det geografiske aspekt af adgang til uddannelse, især med fokus på erhvervsuddannelserne skal adresseres i en reform af erhvervsuddannelserne. Der er allerede stor mobilitet i EUD. Så måske ikke: learning to leave, men måske learning to move.
- Systemer der støtter de unge i at gennemføre en ungdomsuddannelse, som kræver høj mobilitet
- Krisen i erhvervsuddannelserne handler i høj grad om strukturelle ændringer i overgangen fra et produktionssamfund til et videnssamfund. Derfor er der også behov for at undersøge de virksomheder som ligger i yderområder og deres integration i videnssamfundet. Det faglige selvstyre i videnssamfundet.
- Jeg har talt meget om strukturer. Det er dog de unge der er udgangspunktet – læring kan ikke tvinges og de unge kan altid stemme med fødderne.